

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
РАЙОНЕН СЪД - ТУТРАКАН

Изх. № 611
Дата: 07.06.2021 г.

ДО
СЪДИЙСКА КОЛЕГИЯ
НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

СТАНОВИЩЕ

ОТ:

Съдиите в Районен съд - гр. Тутракан

Относно:

Оптимизация на съдебната карта на българските съдилища - Модел № 4

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА,

Съгласно решение по извънредна точка Д.2. от протокол № 16/18.05.2021 г. на Съдийската колегия на ВСС с настоящото писмо изразяваме нашето становище относно Докладът по Модел № 4, разработен в рамките на Дейност 1 „Разработване на модел за оптимизация на съдебната карта на българските съдилища и прокуратури“ по проект „Създаване на модел за оптимизация на съдебната карта на българските съдилища и прокуратури и разработване на Единна информационна система на съдилищата“, изпълняван от ВСС по Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г. (по - нататък, накратко „Доклада“).

Общи бележки по представения модел

1. В края на самият доклад е посочено, че следва да се проведе публична разяснителна кампания относно същността на териториалните отделения, начина им на работа, предимствата и недостатъците им. Посочено е, че предложението следва да бъде детайлно обсъдено с председателите и съдиите, с адвокатските съвети, нотариусите и всички заинтересувани лица, след което да се вземе решение от Съдийската колегия (СК), което да бъде предложено на Пленума на ВСС. Не е посочено конкретно кой орган и в кой момент следва да организира обсъждането.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ РАЙОНЕН СЪД - ТУТРАКАН

На 19.01.2021 г. СК е одобрила модел № 4, като на 18.02.2021 г. Пленумът на ВСС също е подкрепил модела. Становище на съдилищата не бе поискано, не бе проведена и разяснителна кампания или обсъждане.

На 25.05.2021 г. бяхме уведомени, че е налице модифициран вариант на предложението за реформа, като ни бе предоставен срок да вземем отношение по доклада до 10.06.2021 г. Очевидно е, че провеждането на обсъждане на проблем с такава значимост не може да се проведе за две седмици, като се съобрази обемът на материалите, които са представени от ВСС. Още по - малко в този срок може да се проведе разяснителна кампания.

2. От доклада не става ясно какъв е критерият за определянето на това кои дела да бъдат разглеждани от окръжният съд.

2.1. Очевидно критерият не е сложността на делата, тъй като е предвидено, на окръжен съд да бъдат подсъдни вещните искове, а делбените производства (със значително по - голяма фактическа сложност) останат подсъдни на районния съд. По необясними причини е предвидено исковите производства по чл. 49 от СК да бъдат разглеждани от окръжен съд. Също така не е ясно как е определен лимит за разглеждане на облигационните и търговските искове спорове от 2 000 лв.

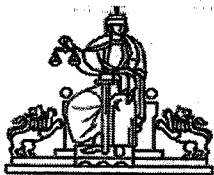
2.2. При наказателните производства съответно е допусната неяснота, като е предвидено, че всички престъпления по Глава 10, с изключения на тези с правна квалификация по чл. 343б, чл. 343в и чл. 346 НК ще бъдат подсъдни на окръжен съд. Доколкото съставите на чл. 343б, чл. 343в и чл. 346 НК попадат в обхвата на Глава 11, можем да предположим, че идеята е подсъдността да се промени по отношение на общоопасните престъпления (Глава 10). В този случай обаче от окръжен съд ще се разглеждат например и делата по чл. 345 от НК (които не се характеризират с особена правна и фактическа сложност).

3. Не става ясно как са извършени предвижданията за постъпления на дела. В Анализ на текущото състояние на районните съдилища в изпълнение на Дейност 1.3. „Анализ на състоянието на съдилищата и прокуратурите “ по Договор № ВСС-1212 от 31.01.2019 г. с предмет: „Предоставяне на консултантски услуги за оптимизиране на съдебната карта“ (по - нататък накратко „Анализа“) е взет под внимание периода 2014 - 2018 г., а в Доклада са използвани данни за 2020 г. (който период с оглед епидемиологичната обстановка се характеризира с намалено постъпление на дела).

4. Критериите за определянето на нормите за натовареност на РС, ОС и АС са неясни.

4.1. Не е изяснено как е определена месечна норма за натовареност на граждански съдия в районен съд от 45 гр. д. (10 искови, 10 ЧГД и 25 заповедни). Не може да се установи и поради каква причина нормата за натовареност на наказателен съдия от районен съд е годишна и е определена на 190 дела (60 НОХД, 10 НЧХД, 120 НАХД и ЧНД - неустановен брой).

4.2. Тази норма ярко контрастира с нормата на окръжен съд. Не е ясно каква точно е нормата за натовареност на граждански съдия в окръжен съд. В текстовата част се говори за 9 дела месечно, но в таблицата са посочени 36 (9 първоинстанционни ГД и ЧГД, 9 въззивни ГД, 9 въззивни ЧГД, 9 търг. и фирмени д.). Годишната норма за натовареност на наказателните съдии е 115 наказателни дела (15 „същински“

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ РАЙОНЕН СЪД - ТУТРАКАН

първоинстанционни НОХД, 60 първоинстанционни НОХД от районен съд, 40 въззивни наказателни дела).

4.3. Още по - несъпоставима е нормата за натовареност на АС - 8 гр. и 3 наказателни дела месечно, при положение, че тези съдилища ще действат само като въззивна инстанция. Т. е. същите ще бъдат значително по - малко натоварени от окръжния съд.

5. При определяне на нормата за натовареност не се взема предвид факта, че магистратите имат право на платен годишен отпуск от минимум 30 работни дни. Ако към тази норма се прибави и участието им в допълнителни дейности, като обучения, общи събрания и др. стойността на отработените от 1 съдия годишно месеци се приближава до 10. Последното рефлектира върху месечното натоварване. Поради тази причина следва да се определи единен период за определяне на нормата за граждански и наказателни дела и да се съобразят реалните човекомесеци, които може да отработи един съдия за 1 година - 10.

6. Не може да се установи и какъв е алгоритъмът за планиране на щатните бройки. Така например за Районен съд - гр. Силистра (след обособяване на отделенията в гр. Тутракан и гр. Дулово - л. 109 от Доклада) за коефициенти на постъпленията са предвидени при НОХД - 2,77; при НЧХД - 4,50; при НАХД - 3,23. При тези данни е изчислена щатна численост от 3 постоянни и 1 непостоянен наказателен състав. Същевременно обаче за Окръжен съд - гр. Силистра при коефициенти на постъпленията за НОХД - 3,67; при НОХД от РС - 3,52; при въззивни НД - 0,43 е предвидена щатна численост от 5 наказателни съдии. Отделно от това значението на „непостоянния” състав като щатна единица остава абсолютно неясно, доколкото начинът на разпределение на делата се определя на областно ниво. Т. е. какви дела ще разглежда „непостоянния” състав решава общото събрание на съдиите в РС (ако не се промени сегашната редакция на чл. 78, ал. 2, т. 9 от ЗСВ).

7. Налице са неточности в данните, с които работи самият доклад.

7.1. Така например. На *стр. 64 от Доклада* е посочено, че 90 % от свършените дела в Районен съд - гр. Тутракан с приключили са акт по същество. Същевременно при прогнозирането на щатните бройки в таблицата на *стр. 109* е посочено, че само 20% от свършените дела в Районен съд - гр. Тутракан са приключили с акт по същество.

7.2. Изчисленията на броя дела, чиято подсъдност ще се промени са абсолютно хипотетични. Така например в доклада е посочено, че на база постъпилите НОХД през 2020 г. НОХД в Районен съд - гр. Тутракан може да се предположи, че ще се промени подсъдността на 49 от общо постъпилите 103 дела. Не е ясно как е изведена тази информация от обобщените статистически данни. За да установим действително каква част от постъпилите дела през 2020 г. НОХД, попадат в обхвата на предложените промени, се наложи да извършим ръчно преброяване на делата, в резултат на което установихме че делата, разгледани от окръжен съд ще се увеличат реално с 30, в това число:

- чл. 198 НК, 200 НК - 1 бр.;
- чл. 201, чл. 202, ал. 1, т. 1 и т. 2 НК, чл. 202, ал. 2 НК, чл. 204 НК, чл. 205 НК - 2 бр.;
- 206 НК - 2 бр.;
- 209 НК, чл. 210, чл. 211 НК - 3 бр.;

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ РАЙОНЕН СЪД - ТУТРАКАН

- чл. 212, ал. 1-4 НК, чл. 212б НК - 0 бр.;
- чл. 213 НК, чл. 213а, ал. 1 и ал. 2 НК - 0;
- чл. 214, ал. 1 и ал. 3 НК - 0;
- всички престъпления по Гл. 6 НК - 3;
- всички престъпления по Гл. 8 НК - 1;
- всички престъпления по Гл. 9 НК - 1;
- всички престъпления по Гл. 10 - 1 бр.
- всички престъпления по Гл. 11, с изключение на тези с правна квалификация

по чл. 343б, чл. 343в и чл. 346 НК - 16.

8. Не става ясно какво влияние оказват критериите „Административна структура“, „Ефективност“ и „Ефикасност“, социално - икономическите и административно - териториални фактори (и дали те оказват въобще някакво влияние). На стр. 206 и сл. от *Анализа* е включена таблица, в която влиянието на определените фактори е оценено като „силно“ или „слабо“, но конкретно не е посочен математически алгоритъм, посредством който да бъде коригирано предвиденото постъпление на делата в конкретен район (което, както вече бе отбелязано, също е неясна величина). От своя страна не може да се установи и как например е извършена класацията по критериите „Ефективност“ и „Ефикасност“ на стр. 204 и сл. от *Анализа* (как са изчислени точките за всеки един съд). Така например Районен съд - гр. Тутракан в Таблица № 35 - Обобщени резултати от анализа на районните съдилища по критерий „Ефективност“ е класиран на 105-то място (ако се започне с най - ефективните съдилища). Същевременно обаче се установява, че:

8.1. по критерия „Време за разглеждане на делата“ (*Таблица № 26 - стр. 154 от Анализа*) същият съд е на **96-то** място (над средното за страната);

8.2. по критерия „Брой свършени дела в срок до три месеца спрямо общия брой на делата за разглеждане в РС“ (*Таблица № 27 - стр. 158 от Анализа*) същият съд е на **93-то** място (над средното за страната);

8.3. по критерия „Процент свършени дела със съдебен акт по същество“ (*Таблица № 28 - стр. 160 от Анализа*) същият съд е на **64-то** място (под средното за страната).

9. По отношение на съдебната администрация лаконично е предвидено за специализираната такава, че ще се запази „минимален брой“ служители. Не става ясно как ще се определи този брой и ще има ли отделна норма за натовареност на тази администрация (спрямо дела, спрямо магистрати и т. н.). По отношение на общата администрация, не става ясно какво ще стане с останалите служители, които обслужват дейността - чистачи, домакини, шофьори и т. н. (още повече че щатната численост на последните би следвало да се повиши с оглед нуждата от транспортиране на магистрати и материали по дела между районния съд и отделенията).

10. Не става ясно дали „Бюрата съдимост“ ще се запазят в отделенията (за което косвено се говори, като е посочено, че служителите в отделенията ще ги обслужват). Последното налага извода, че в един районен съд ще има повече от едно „Бюро съдимост“.

Реформата през призмата на Районен съд - гр. Тутракан

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ РАЙОНЕН СЪД - ТУТРАКАН

11. Предвидено е Районен съд - гр. Тутракан, чиято натовареност надвишава средната натовареност на районни съдилища извън областните центрове и заема пето място по натовареност по щат сред съдилищата извън областните центрове за 2020 г., ще се преобразува в териториално отделение на Районен съд - гр. Силистра. Причина за това е, че съгласно направените прогнози в Доклада съда осигурява натовареност на един „постоянен“ и един „непостоянен“ щат.

12. Към момента е налице щатна численост от двама съдии, които са специализирани по материи. Разпределението се извършва ежедневно от някой от съдиите. Не може да се предвиди дали след реорганизацията специализацията няма да отпадне, доколкото начинът, по който ще се разпределят делата, ще се определи на областно ниво (вж. т. 18).

13. Въпреки сериозните затруднения и неминуемите забавяния на производствата, предизвикани от намаления щатен състав на магистратите, структурата функционира и е налице ежедневна обезпеченост на институцията с поне един съдия (а в по - голямата част от времето с двама специализирани съдии). След реорганизацията осигуряването на постоянното присъствие на съдия остава под въпрос, доколкото и този въпрос ще се реши на областно ниво.

14. Предвидено е съкращаване на съдебната администрация, като съответните щатни бройки ще преминат в Районен съд - гр. Силистра. В тази връзка може да се очаква, че част от администрацията ще пътува ежедневно до гр. Силистра, т. е ще изминава разстояние от 120 км. (в двете посоки). Към момента сградата, в която се помещават районният съд, териториалното отделение на прокуратурата, службата по вписванията и съдебно - изпълнителната служба се стопанисва от районния съд. Не става ясно как ще се реализира това стопанисване на практика, след като съдът се преобразува в отделение. Със сигурност обаче може да се очакват компликации, свързани покриване на текущите разходи, отстраняване на повреди и т. н.

15. Достъпът до правосъдие неминуемо ще се влоши, като без да навлизаме в излишни подробности, ще отбележим, че например ищец за развод по чл. 49 от СК от с. Цар Самуил следва да пътува 160 км. до гр. Силистра (в двете посоки), вместо 42 км. до гр. Тутракан (в двете посоки).

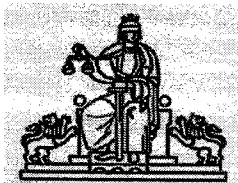
16. Качеството и най - вече бързината на правораздаването със сигурност също ще се влоши, доколкото администрирането на делата ще е свързано с документооборот с Районен съд - гр. Силистра (разпределение на дела, физическо транспортиране на документи и т. н.). Освен това до забавяне в правораздаването неминуемо ще доведе и „мобилността“ на съдебните състави.

Заклучение

17. **Достъп до правосъдие** - Предложеният модел дефинитивно ще влоши достъпът на гражданите до правосъдие най - вече поради изместването на част от делата за разглеждане в областните центрове, което ще наложи пътуването на ищци, свидетели и т. н.

18. Осигуряване на равномерна натовареност

18.1. С предложеният модел няма да се постигне целения ефект, тъй като оптималното разпределение на делата изисква всички състави от районния съд на

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ РАЙОНЕН СЪД - ТУТРАКАН

областно ниво да участват в разпределението на всички дела (по материи). Последното се явява обаче нецелесъобразно, тъй като ще изисква всеки от съдиите да пътува определени дни от седмицата до някое от отделенията. Такъв вид организация е свързана със значителни разходи и не позволява нормалната организация на правораздавателния процес. Поради тази причина най - вероятно разпределението на делата, постъпили в отделението, ще се извършва между един или няколко съдии, които може да се ротират на определен период. Това обаче няма да позволи делата да се разпределят между всички съдии, а оттам ще се стигне до дисбаланс в натовареността на магистратите.

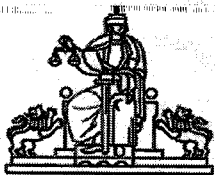
18.2. Отделно от това този модел не позволява да се преодолее неравномерното натоварване между отделните области. Този аспект на натоварването се игнорира във всичките модели за реформа, независимо, че той е по - съществен от преодоляване на натоварването в рамките на самата област.

19. Качество на правораздаването - Спорно е дали качеството на правораздаването ще се подобри в резултат на предложената реформа, доколкото осигуряването на специализация ще се компенсира от забавянето на правораздаването от администрирането на документооборота между отделението и районния съд. От друга страна ще се стигне до забавяне и в резултат на особената организация в работата на магистратите, която следва да се въведе във връзка с дежурствата в териториалните отделения и евентуално работата им в самия районен съд.

20. Цена - В доклада не е предвидена прогноза на разходите, нужни за реализацията на модела. Независимо от това може да се очаква, че те ще са значителни с оглед допълнителните средства, нужни за обезпечаване на допълнителните възнаграждение новите щатни бройки за окръжни и апелативни съдии, за материалното им осигуряване (сграден фонд, техника и др.). Не следва да бъдат пренебрегвани и разходите, които ще възникват във връзка с обезпечаването на документооборота и движението на съдии (евентуално и съдебни служители) между районния съд и отделенията (транспортни разходи, разкриване на щатни бройки за шофьори, закупуване на автомобили и т. н.). Същевременно не става ясно какво ще се случи с ресурсите, които бъдещите отделения стопанисват към момента.

21. Съдебна администрация - Моделът ще създаде значителни затруднения за съдебната администрация в отделенията, доколкото се очаква щатната ѝ численост да намалее за сметка на увеличените нужди на администрацията на районните съдилища в областните центрове, на окръжните и апелативните съдилища. Последното ще наложи служителите да пътуват значителни разстояния до областните центрове.

22. Други органи - Предложените реформи ще създадат значителни затруднения на други органи извън структурата на съдебната власт. Те ще са свързани с нуждата от реорганизация в структурите на Прокуратурата, с оглед увеличаването на престъпните състави, които ще се разглеждат от окръжната прокуратура. Промяната на подсъдността на наказателните производства ще доведе и до значителни усложнения при разследването, свързани с пътуването на разследващите полицаи до областния център (и съответно до допълнителни разходи за тях).

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
РАЙОНЕН СЪД - ТУТРАКАН

В обобщение може да се посочи, че Модел № 4 в предложеният му последен вариант няма да подобри достъпа на гражданите до правосъдие, нито ще повиши качеството и бързината на правораздаването.

Той ще увеличи щатната численост на окръжните и апелативните съдилища, при което последните ще имат по - голям брой магистрати и съдебни служители от районните съдилища. Едновременно с това териториални отделения ще се създадат само в някои от областите. Според нас очакваните трудности, свързани с управлението на самите отделения ще доведат впоследствие до ликвидирането им като структури (Модел № 2).

Реформата въвежда усложнена асиметрична (по вертикала и хоризонтала) организация на съдебната система, която може и да е годна да реши проблемите в някои от пилотните съдилища на реформата, както и да осигури кариерното израстване на някои магистрати, но за останалите съдилища и най - вече за гражданите, и техните представители със сигурност ще създаде повече проблеми отколкото предимства.

С уважение:

Съдия Георги Георгиев

Съдия Спас Стефанов